

ΤΟ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΡΗΜΑ εἶμι

Το ρήμα εἶμι είναι ανώμαλο και οι χρόνοι του στην οριστική είναι:

Ενεστώτας Παρατατικός Μέλλοντας Αόριστος β' Παρακείμενος Υπερσυντέλικος	εἶμι ἦ και ἦν ἔσομαι ἐγενόμην γέγονα ἐγεγόνειν
--	---

Από αυτούς τους χρόνους για τον σχηματισμό των περιφραστικών ρηματικών τύπων χρησιμοποιούνται ο ενεστώτας, ο παρατατικός και ο μέλλοντας, που κλίνονται:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ					
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
εἶμι εἶ ἐστὶ(ν) ἐσμὲν ἐστὲ εἰσὶ(ν)	ᾧ ἦς ἦ ᾧμεν ἦτε ᾧσι(ν)	εἶην εἶης εἶη εἶημεν / εἶμεν εἶητε/ εἶτε εἶησα ν/ εἶεν	- ἴσθι ἔστω - ἔστε ἔστων/ ὄντων/ ἔστωσαν	εἶναι	ᾶν οὔσα ὄν
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ					
Οριστική					
ἦ/ ἦν ἦσθα ἦν ἦμεν ἦτε/ ἦστε ἦσαν					
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ					
Οριστική		Ευκτική		Απαρέμφατο	Μετοχή
ἔσομαι ἔση/ ἔσει ἔσται ἐσόμεθα ἔσεσθε ἔσοντα ι		ἐσοίμην ἔσοιο ἔσοιτο ἐσοίμεθα ἔσοισθε ἔσοιντο		ἔσεσθαι	ἐσόμενος ἐσομένη ἐσόμενον

[Παρατηρήσεις στον τονισμό του ρήματος εἶμι](#)

α) Όταν το ρήμα εἰμί είναι **σύνθετο**, ανεβάζει τον τόνο στην οριστική του ενεστώτα, καθώς και στο β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ίδιου χρόνου.

π.χ.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ			
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
<p>πάρειμι πάρει πάρεστι(ν) πάρεσμεν πάρεστε πάρεισι(ν)</p>	<p>παρῶ παρῆς παρῆ παρῶμεν παρῆτε παρῶσι</p>	<p>παρείην παρείης παρείη παρείημεν/ παρεῖμεν παρείητε/ παρεῖτε παρείησαν/παρεῖεν</p>	<p>- πάρισθι παρέστω - πάρεστε παρέστων/ παρόντων/ παρέστωσαν</p>
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ			
Οριστική			
<p>παρῆν παρῆσθα παρῆν παρῆμεν παρῆτε/παρῆσ τε παρῆσαν</p>			

β) Οι δισύλλαβοι τύποι της οριστικής του ενεστώτα, δηλαδή όλοι πλην του εἶ, είναι **εγκλιτικοί**.

γ) Στο γ' ενικό πρόσωπο ἔστι(ν) ο τόνος ανεβαίνει:

- Είναι υπαρκτικό και σημαίνει «υπάρχει»: π.χ. ἔστι μοι χρήματα πολλά.
- Σημαίνει «είναι δυνατόν», «επιτρέπεται»: π.χ. ὦν ἔστι μὲν τεκμήρια ὄρᾱν τὰ τρόπαια.
- Βρίσκεται μετά από τις λέξεις: τοῦτ' (τοῦτο), ἀλλά, εἰ, ὡς, καί, ὅτι, μὲν, οὐκ, μή:
π.χ. οὐκ ἔστι, οὐκέτ' ἔστι (δεν υπάρχει πλέον), τοῦτ' ἔστι.
- Βρίσκεται στην αρχή πρότασης ή σε ερώτηση: π.χ. Ἔστιν γὰρ τῶν μὲν τοιούτων συγγραμμάτων μία ὁδός.
Τί ἔστιν; (τι είναι; τι συμβαίνει;)
- Βρίσκεται σε φράσεις όπως: ἔστιν ὃς (κάποιος), ἔστιν ὅπως (κάπως), ἔστιν ὅπου (κάπου), ἔστιν ὅτε (κάποτε) κ.ά.
π.χ. τῆς τε ἄλλης ἐλλάδος ἔστιν ἅ χωρία.

Τα σύνθετα του ρήματος εἰμί

Τα σύνθετα του ρήματος εἰμί είναι:

ἄπειμι (εἶμαι μακριά, απουσιάζω),
ἔνειμι (εἶμαι εντός), κυρίως ως απρόσωπο ἔνεστι (εἶναι δυνατό) και ἐνδόν (μετοχή),
ἔνι (αντί των ἔνεστι και ἔνεισι),
ἔξειμι κυρίως ως απρόσωπο ἔξεστι (επιτρέπεται, εἶναι δυνατό) και ἐξόν (μετοχή),
ἔπειμι (εἶμαι επάνω, προΐσταμαι),

μέτειμι (είμαι μεταξύ), κυρίως ως απρόσωπο μέτεστι: **μέτεστί** μοι
τινός (μετέχω σε κάτι) και **μετόν** (μετοχή),
πάρειμι (είμαι παρών, παρευρίσκομαι), **παρών** (μετοχή) και ως
απρόσωπο, **πάρεστι** (είναι δυνατόν),
περίειμι με γενική (υπερτερώ σε σχέση με κάποιον),
περίειμι με δοτική (ζω μετά από κάποιον, επιζώ) και
περίεστι (απομένει ως κέρδος),
πρόσειμι (συνυπάρχω, προστίθεμαι),
σύνειμι με δοτική (είμαι μαζί με κάποιον), **συνόντες** (οι μαθητές)
συμπάρειμι (συμπαρευρίσκομαι), (μτγν.),
πρόειμι (προϋπάρχω), (μτγν.),
υπέρειμι (υπερέχω).